

PTÁCI, se kterými

papoušek se naučil slova a fráze lidského promakaným způsobem. Některé skupinky mají dokonce i svoje nářečí! Jak a proč se někteří z nich naučí šprechtit lidskou řečí?

Návštěvní doba v zoo už skončila. Hlídač prochází naposledy **pavilonem** tropické džungle. „Čágo bélo!“ zařve někdo za jeho zády. Když se otočí, zjistí, že na větví se houpe papoušek šedý zvaný žako (*Psittacus erithacus*). Podobně upovídaní jsou i někteří jeho bratřenci, třeba krásně zbarvený papoušek **Ara ararauna** nebo **amazoňan žlutohlavý** (*Amazona ochrocephala*).

ROZHODNĚ NEJSOU SAMOTÁŘI

Papoušci žijí v **hojnech** a jsou hodně společenská, takže si často chtějí „pokecat“ se členy své skupinky. Často vyluzují zvuky, které nemají caleko ke **psímu štěkání**. Hejna papoušků mívají své nářečí,

▲ Jihoamerický Ara ararauna se dožívá až 50 let!

které je typické jen a jen pro jejich bandu. Když se potkají s jinou papouščí bandou, dovedou se rychle naučit jejich řeč a často odlišný **způsob dorozumívání**. A co když papoušek zakotví třeba u tebe **doma v kleci**? Považuje tě za nového člena svého hejna! A snaží se napodobovat zvuky, které vydáváš právě ty.

POUŽÍVAJÍ JMÉNA I PŘÍJMENÍ!

Papouščí rodiče dokonce svoje mláďata ve volné přírodě „oslovují“ zvláštními zvuky, které při

▲ Papouščíci vrabci rádi hnízdí v dutinách stromů.

pomínají jména. Vědci to zjistili při pozorování

papouščíků

vrabčích (*Forpus passerinus*). Každá rodina papoušků na sebe navzájem volá zvukem, která má **podobný základ**. Něco jako ořjmení u lidí. K tomu pak přidávají ještě další **rozlišující zvuk**, který funguje podobně jako křestní jméno.

Papoušky si ze svých válečných výprav vozil už Alexandr Makedonský!

i můžeš hodit řeč

Papoušci jako hvězdy diskotéky

❖ Papoušci patří mezi několik málo živočišných druhů, které umějí tančit. Vědci se domnívají, že schopnost tančit možná vzniká ve stejné části mozku, která má na starosti i napodobování zvuků.

❖ Taneční kreace zvládá zhruba 15 různých papoušků, například **kakadu žlutočelý malý** (*Cacatua galerita eleanora*). Dokážou hýbat tělíčkem do rytmu. A dokonce reagují, když se rytmus změní uprostřed písničky!

❖ Chceš si ověřit, že papoušci opravdu sladit svoje pohyby s muzikou? Mirkni se na **YouTube**, vykouknou tam na tebe mraky videí s papouščími tanečníky.

JABLKO? NE, BANÁNOTŘEŠEŇ!

„Ahoj, jak se máš?“ skřehotá papoušek ze své kletce na rávstěvu. Může a espoň přibližně rozumět tomu, co vlastně říká? Některé výzkumy naznačují, že je to možné. Americká vědkyně **Irene Papperbergová** (*1949) vycvičila **papouška šedého Alexe**, který se nasprta zhruba 150 různých slov. Nejméně třetinu z nich uměl i správně použít a chápал jejich význam. Zvládal rozoznat **sedm barev** a **pět tvarů**. A někdy vymýšlel dokonce i **vlastní slova**. Znal výraz pro banán a pro třešeň. Když mu ukáza i jablko, nazval ho slovem, které by se dalo do češtiny přeložit jako „banánotřešeň“. Jabločko mu připomínalo dva známé **druhy ovoce**, a tak je slepi dohromady! ■

ZLATO V HRDLÉ

Vědci zkoumali čtyřminutovou nahrávku **papoušků šedých** natočenou ve volné přírodě. Papouščí páreček během několika minut zvládl napodobit zvuky **devíti zvířat**, která žila v jejich sousedství. Z toho je jasné, že se **papoušci opičí**. Proč to vlastně dělají? Snaží se zřejmě ostatním dokázat, jak jsou šikovní a co všechno zvládnou. Chtějí si získat **obdiv** ostatních samečků a **zájem** samic. Na papouščí slečny dělají největší dojem **nápadníci**, kteří mají imitátorský talent.

ŠIKOVNÝ JAZYČEK

Kde vlastně papoušci tvoří **zvuky**? V orgánu zvaném syrinx neboli **zpěvné ústrojí** (má tvar bubínku a je umístěné v ohlasi rozvětvené průdušnice). Papoušci ovládají ještě jednu sociálnítku – v závěru zvuk ještě doladí svým obratným jazyčkem. Stačí jim jen **milimetrový pohyb** a už vytvoří novou hlásku! Papoušci mají totiž jazyk skvěle vytrénovaný. A jak by tak bylo, když věčně lusknou **ořšky** a **jádra**.

Další ptáci s vyřídilkou

Lyrochvost nádherný (*Menura novaehollandiae*)

Tento pták podobný bažantovi žije na **jihovýchodě Austrálie**. Umí napodobovat přes 20 jiných opeřenců, ale třeba i rachot **sbíječky**. A navíc má pekelně dobrou paměť! V australské buši dodnes zaslechnes zvuky zastaralých **motorových pil** nebo cvakání **foťáků**, které se už dávno nepoužívají.

Lyrochvosti naučili svoje mláďata napodobovat jejich zvuky a ti je zase předali další generaci.

Loskuták posvátný (*Gracula religiosa*)

Prohání se po stromech hlavně v **jihovýchodní Asii**. Nepřipomíná ti tak trochu našeho špačka? Však je to taky jeho příbuzný! Nadaný loskuták se naučí mluvit líp než papoušek. Navíc mistrovsky napodobuje různé **druhy hlasů** – ovládá dětské žvábání i chraplavý hlas draváka. A naučí se i další zvuky, ať je to **zvonění budíku**, nebo třeba **pípání mobilu**.

▲ Talentovaný imitátor papoušek šedý žako žije ve střední Africe.

